

2025 ЙИЛ – АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАШ ВА “ЯШИЛ ИҚТИСОДИЁТ” ЙИЛИ

ЮРТИМИЗНИНГ ЯШИЛЛИК ДАРАЖАСИ ЯНАДА ОРТАДИ

Ҳавонинг ифлосланиши инсон саломатлиги учун энг жиддий таҳдидлардан бирига айланди. Маълумотларга кўра, дунёда ҳар илини 9 миллионга яқин одам ҳаво, тупроқ ва сувнинг ифлосланишидан вафот этади. Экологик муаммоларнинг чуқурлашиши, истеъмолга яроқсиз сув, чанг-тўзонлардан яна миллионлаб кишилар, биринчи навбатда болалар, аёллар, кексалар соғлиғига зиён етмоқда.

Мана шундай шароитда глобал иклим ўзгаришлари, атмосферанинг ифлосланиши, курғоқчилик ва чўлланишга қарши курашнинг бирламчи ечими яшил иқтисодидаги ўтиш, энергия самарадорлигини ошириш, экологик тоза транспорт

турларини ривожлантириш ҳисобланади. Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда 2030 йилга қадар яшил майдонларни 30 фоизга етказиш режалаштирилган. Ушбу мақсадда сўнгига уч йилда республика бўйича жами 736 млн туп дараҳт ва бута кўчатлари экилди.

Бу ишларни фаол давом эттириш, “Ўзбекистон-2030” стратегиясини Атроб-муҳитни асрар ва “яшил иқтисодиёт” йилида амалга оширишга оид Давлат дастурида белгиланган вазифаларни изчил хәётга татбиқ килишга жиддий этибор қартилмоқда.

Давлат дастурига кўра, жорий йилда маҳаллаларнинг экологик қиёфасини яхшилаш, кўчаларнинг яшиллик даражасини ошириш, экологик жihatдан кулай ва фаровон яшаш муҳитини

шакллантириш чора-тадбирлари янги босқичга кўтарилади. Аҳоли учун барпо этилаётган пиёдалар ва алоҳида велосипед йўлаклари бўйида дараҳтлар ва ўсимликларни экиш орқали «Сояли сайр кўчалари» тармоғи яратилади, соҳил ва дарё бўйларида 80 та инфраструктузилма обьекти ва 110 километрдан ортиқ согломлаштириш йўлаклари барпо этилади. «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси ва «Менинг боғим» лойиҳаси доирасида 200 миллион туп дараҳт ҳамда буталар экилиши, «яшил боғлар» ва «яшил жамоат хиёбонлари»да қўёш панеллари ёрдамида қувватланувчи ёриткилардан фойдаланиш ҳам кўзда тутилмоқда.

4 | САҲИФАДА

СИЁСИЙ ПУЛЬС. МУНОСАБАТ

БИРГАЛИКДА ВА МУРОСАСИЗ

ДАРАХТ ТАНАСИГА ТУШГАН ҚҮРТ НА УНИНГ КЎККИ БЎЙ ЧЎЗИБ, БАРҚ УРИБ ЯШНАШИГА ЙЎЛ БЕРАДИ, НА МЕВА ТУГИБ, ХОСИЛ КЎТАРИШИГА... ҲАТТО МИНГ ЙИЛЛИК ЗАБАРДАСТ ЧИНОР ҲАМ БУ БАЛОИ ОФАТ ДАСТИДАН ЗАИФЛАШИБ, ЕРГА ҚУЛАМОФИ ТАЙИН. БУГУН ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТНИНГ РИВОЖИГА ЖИДДИЙ ФОВ БЎЛАЁТГАН ИЛЛАТ – КОРРУПЦИЯ ХУДДИ ШУ КАБИДИР. У НАФАҚАТ МАМЛАКАТДАГИ БАРҚАРОР ХАЁТНИ ИЗДАН ЧИҚАРАДИ, БАЛКИ ОДАМЛАРНИНГ ҲУКУМАТГА, КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУНЛАРНИНГ АМАЛДА ИШЛАШИГА БЎЛГАН ИШОНЧИНИ ЙЎҚОТИШИ, ХАЛҚДА ТУШКУНЛИК, УМИДСИЗЛИК КАЙФИЯТИНИ ҲОСИЛ ҚИЛИШИ МУМКИН. КОРРУПЦИЯНИНГ ХАФ-ХАТАРИ, ОГИР ОҚИБАТИ ҲАМ МАНА ШУНДА.

3

ОИЛАДА – ОҚИЛА, ЖАМИЯТДА – ИЛҒОР

Анганага кўфа, нафосат ва ҷузаллик айёми – Хатқаро хотин-қизлар куни муносабати билан меҳнат фаолияти ва жамоат ишларидан намуна қўрсатсан бир үзүрх опа-сингиллафимиз Президентимизнин тегиши Фармония мубофиқ давлат мукофотлари билан тақдирланди.

Ҳлар орасида Ўзбекистон Халқ демократик пафтиясинин аззатари ҳам бор.

4

«АСАБИЙ» БОҒЧА ОПАЛАР КЕЛТИРАДИГАН САЛБИЙ ОҚИБАТЛАР

Яқинда ижтимоий тармоқларда Самарқанд вилояти Жомбой туманинда 25-сонли давлат боғчасида тарбиячи болаларни калтаклагани акс этган видео тарқалди. Унда тарбиячи, дастлаб болаларга бақиргани, сўнгра улардан бир нечтаси-нинг бошига ургани ва силтаганини кўриш мумкин.

Шунингдек, Сергелидаги боғчада тарбиячининг калтаклаши оқибатида боланинг оёғи синди. Тошкентдаги хусусий боғчада тарбиячи болани уриб, ҳакоратлади. Юнусобод туманидаги хусусий боғчада тарбиячи ва унинг ёрдамчиси овқат емагани учун тарбияланувчини курсига «скотч»лаб кўйди.

6

ФРАКЦИЯ МУҲОКАМАСИ

**БАЪЗИ
МАЖБУРИЯТЛАР
КУЧАЙТИРИЛДИ,
АЙРИМ
МАСАЛАЛАРДА
ЕНГИЛЛИК ТАКЛИФ
ЭТИЛМОҚДА**

Қонун ҳужжатлари, биламизки, “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги қонун билан тартибга солинади. Сўнгги пайтларда қонун ижодкорлиги жараёни анча кенгайди ва тақомиллашди. Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар сифати, ҳаётйилги, амалиётдаги самарадорлигига оид талаблар ошди. Табийики, бу жараён ислоҳотлар, турмуш тарзимиздаги ўзгаришлар, замонавий касб-ҳунарлар, умуман, жамиятдаги янги қараш ва тушунчалар билан бевосита боғлиқдир. Шу маънода қонунчилик ҳам бугунги замон талабларидан келиб чиққан ҳолда қатор янги моддалар билан тўлдирилади, бойитилади.

2

СЎЗ – ЎЗҲДП ЕТАКЧИЛАРИГА

**ХАЛҚ
ЭҲТИЁЖЛАРИДАН
УЗИЛИБ
КОЛМАЙЛИК...**

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ
ПАРТИЯ КЕНГАШИ
РАИСИНИ ЭШИТАМИЗ!

Буғун жойларда ҳаёт қайнаган, ислоҳотлар кўлами кенг ҳар қадамда ўзгаришларга гувоҳ бўламиз. Ана шундай муҳим паллада маҳаллий кенгашлардаги ҳдп депутатлари нималар билан машгул, жойлардаги партиямиз ташкилотлари-чи? Ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида ЎзҲДП тошкент вилояти кенгашига бордик. Мақсадимиз вилоят партия кенгashi раиси, халқ депутатлари вилоят кенгашидаги ЎзҲДП депутати акмал умаралиев билан сұхбатлашиш эди.

5

ФРАКЦИЯ МУҲОКАМАСИ

БАЪЗИ МАЖБУРИЯТЛАР КУЧАЙТИРИЛДИ,

АЙРИМ МАСАЛАРДА ЕНГИЛЛИК ТАКЛИФ ЭТИЛМОҚДА

**ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ,
БИЛАМИЗИКИ, "НОРМАТИВ-
ҲУҶҲАТЛАР ТҮГРИСИДА" ГИ ҚОНУН
БИЛАН ТАРТИБГА СОЛИНАДИ.
СҮНГИ ПАЙТЛАРДА ҚОНУН
ИЖОДКОРЛИГИ ЖАРАЕНИ
АНЧА КЕНГАЙДИ ВА
ТАКОМИЛЛАШДИ. МЕъЁРИЙ-
ҲУҶҲАТЛАР СИФАТИ,
ҲАЁТИЙЛИГИ, АМАЛИЁТДАГИ
САМАРАДОРЛИГИГА ОИД
ТАЛАБЛАР ОШДИ. ТАБИЙИКИ, БУ
ЖАРАЕНИ ИСЛОҲОТЛАР, ТУРМУШ
ТАРЗИМИЗДАГИ ЎЗГАРИШЛАР,
ЗАМОНАВИЙ КАСБ-ХУНАРЛАР,
УМУМАН, ЖАМИЯТДАГИ ЯНГИ
ҚАРАШ ВА ТУШУНЧАЛАР БИЛАН
БЕВОСИТА БОҒЛИҚДИР. ШУ
МАЪНОДА ҚОНУНЧИЛИК ҲАМ
БУГУНГИ ЗАМОН ТАЛАБЛАРИДАН
КЕЛИБ ЧИҚКАН ҲОЛДА ҚАТОР
ЯНГИ МОДДАЛАР БИЛАН
ТҮЛДИРИЛАДИ, БОЙТИЛАДИ.**

Олий Мажлис Қонунчиллик палатасидаги Узбекистон ХДП фракцияси ийғилишида кўриб чиқилган қонун лойиҳаларида тақлиф қилинаётган ўзгаришлар ҳам табиий жараёнлар билан боғлиқ экани асос қилиб кўрсатилди.

45 ФОИЗ ҚИДИРУВДАГИ ШАХС ЎЗБЕКИСТОНДАН ТАШҚАРИГА ЧИҚИБ КЕТГАН

Статистик маълумотлар таҳлилига кўра, сўнгги 4 йилда республика бўйича жиноят содир қилиб, тергов ва судлардан яхиринян 39 038 нафар шахсга нисбатан қидирив эълон қилинган. Уларнинг 45 фоизига якими Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарига чиқиб кетган.

Ваҳолонки, тегиши қонун ҳужжатларида гумон қилинувчи, айланувчи ёки судланувчига нисбатан қамоқца олиш эҳтиёт чораси кўлланимаган бўлса-да Ўзбекистон Республикасидан чиқиши ҳуқуқини вақтина чеклаш тартибини жорий этиш белгиланган. Бунда суриштирув, дастлабки тергов ёхуд суддан узрли сабаблариз бўйин товлаши мумкинligига етари асослар мавжуд бўлганда суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки судларнинг қарори билан мазкур чеклов ўрнатиласди.

Фракция ийғилишида айни масалага оид қўшимча ва ўзгаришларни камраб олган қонун лойиҳаси кўриб чиқиди.

Ташабbusкорларга кўра, жиноят-процессузал қонунчилликда процесс иштирокчиларининг Ўзбекистондан чиқиши ҳуқуқини вақтина чеклашни назарда тутувчи норма мавжуд эмаслиги процесс иштирокчиларининг давлат худудини тарқ этиб, суриштирув, тергов ва суддан бўйин товлаб юришлага шароит яратиб бермокда.

Бу эса, ўз навбатида, тергов ва суд жараёнларининг чўзилишига, фуқароларнинг бузилган ҳуқуқлари ўз вақтида тикланаб, одил судловни таъминлаша гўзкинлик килимокда. Шу сабабли, Жиноят-процессузал кодексини шахснинг Ўзбекистон Республикаси худудидан чиқиши ҳуқуқини вақтина чеклаш кўйинши назарда тутувчи мажбуров чораси кўрсатилган янги боб билан тўлдириш таклиф қилинмоқда.

Ийғилишида кўрилаётган мазкур қонун лойиҳаси билан тақлиф этилаётган моддаларнинг концепциясига депутатлар муносабат билдириди.

Хусусан, Фирдавс Шарипов чиқиши ҳуқуқини вақтина чеклаб кўйиш масаласи бекор қилинишига оид меъёр механизми тўлиқ очиб берилмаган, деган фикри билдириди. Масалан, чиқиши ҳуқуқини вақтина чеклаб кўйиш суриштирув ва дастлабки тергов босқичидан жиноят иши туғатилганда, суд муҳокамасида эса жиноят ишини туғатиш ҳақида ажрим чиқарилганда ёки ҳукм қонуний кучга кирганда бекор қилиниши лозим экани кўрсатиб ўтildan. Бирор жиноят иши сурishi-ruv туғатилмасдан ушбу чорага зарурат қолмаганда, суриштирувда ёки терговда кимнинг қарори ёхуд қандай ҳужжат асосида бекор қилиниши хакидаги тушунчага ойдинлик киритиш зарур.

Ташабbusкорлар қарор, ажрим ва ҳукм асосида бекор қилинишини таъкидлади. Агар бунга қадар ҳам зарурат юзага келса, терговчи ёки прокурорда процессузал чораси бекор қилиши ҳуқуқи қонунчиликда мавжуд эканини қайд этди.

Депутат саволга берилган жавоб қонунда акс этмагани, очиқланмаганини таъкидлади. Ташабbusкорлар

кеинги ўқишгача тақлифлар асосида тутатиш киритадиган бўлди.

ЎТТИЗ КУНДАН ТЎҚСОН КУНГА ЎЗГАРТИРИЛАДИ

Ийғилишда муҳокама қилинган қонун лойиҳаларидан бири "Maxsus юклар ва ҳарбий таркибларнинг транзити тўғрисида" ги қонунга ўзгаришириш ва қўшимчалар киритиш билан боғлиқ. Унга кўра, транзит рухсатномасини бериш ёки уни бериши рад этиш тўғрисидаги қарор ариза олингандан кундан ўтиборан ўйғирма кундан ошмайдиган муддатда қабул қилинишига ўзгаришига асос бўлувчи ҳолатларни ҳамда ўзайтиришига мумкин бўлган муддат чегарасини аниқ кўрсанисига оид масалада бўшлик бор эди. Тақлиф этилаётган ўзгаришлар билан бу бора-да жавобгарлик белгиланмоқда.

Ташабbusкорларга кўра, жамият ва жамиядаги икро органи деган иккى хил тушунча бор. Икро органи жамият фаолиятига бевосита жавобгар хисобланади. Шунингдек, жамият иштирокчилари деган тушунча ҳам бор. Умумий коидага кўра, таъсисчи жамият учун жавобгар мурдади. Яни, таъсисчи ҳужжатларида назарда тутилган жамиятнинг умумий мулкига жамият иштирокчилари жавобгарлик даражаси ва чегарасига оид масалада бўшлик бор эди. Тақлиф этилаётган ўзгаришлар билан бу бора-да жавобгарлик белгиланмоқда.

ҲОМИЙЛИК ФАОЛИЯТИ ВА МАҲҚУМЛАРГА ЕНГИЛЛИК БЕРИШ

Фракция ийғилишида тузалиш йўлига ўтган маҳқумларга енгиллик берисини назарда тутувчи қонун лойиҳаси ҳам атрофияни кўриб чиқиди.

Фракция аъзоси Зуҳра Шадиева маҳқумларнинг тузалиш йўлига ўтганлиги қандай мезонларга асосан тасдиқланиши ва қандай назорат қилиниши ҳақида мутасаддиларга савол билан юзланди. Қонун ташабbusкорлари бу масалада республика Мавзаният ва маърифат маркази ходимларидан иборат эксперталар жамоаси жалб этилганини билдириди. Депутат холис ва профессионал мутахассислар хулоса бериши зарурлигини, жараёнда мустақил эксперталар иштирок этиши, очик, шаффоғ тизим шакллантирилиши кераклигини алоҳидан таъкидлadi.

"Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатлariга ҳомийлик фаолиятини амалга ошириш тартибини такомиллаштиришга қартилган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида" ги қонун лойиҳаси иккинчи ўқида муҳокамадан ўтказилди.

Фракция аъзоси Ибрагимова юртимида жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳомийлик билан шугулланиши кенгаятгани, лекин ҳомийлик хайрияларини ийғиш тартиби, мезонлари қонунчиликида аниқ белгиланмагани сабабли айрим гараз ниятили шахслар ишончга кириб, манфаатдорлик пайдада бўлётгани, бундай хабарлар ОАВда чиқиб турганини таъкидлadi. Бундай муаммоли ҳолатларнинг олдини олиш бўйича қонун лойиҳасида таъсир чоралари назарда тутилган-тутимлмаганини сўради.

Қонун ташабbusкорлари лойиҳада ҳомийлик хайрияларини ийғиш тартибини бузишинг олдини олишга, ҳомийлик ташкилотлари фаолиятининг шаффоғлигини оширишга хизмат қиладиган меъёрлар белгилайтганини маълум килди. Депутатлар бундай ёндаувини кўллаш-куватлашни қайд этиб, қўшимча мулоҳазаларни ҳам билдириши.

Ўзбекистон ХДП фракцияси аъзолари қонун лойиҳалари юзасидан ўз фикр-мулоҳаза ва тақлифларни билдириди. Хусусан, қонун лойиҳалари ҳуқуқий муносабатларни осонлаштириши, ҳуқуқ ва манфаатларни ҳимоя килиши, кераклиги, тўғридан-тўғри ишлеш механизмларига эга бўлиши зарурлиги кўрсатиб ўттиди.

Фракция аъзолари қонун лойиҳаларини мъқуллаш ҳақида қарор қабул юзасидан иборат.

Шунингдек, фракция ийғилиши якунда Президент томонидан ўтказилган Коррупцияга қарши курашиб милий қонунчиларни таъкидлadi. Қолаверса, қабул килинадиган ишлар самараордлиги, келгуси вазифаларни амалга ошириш масалалари ҳам муҳокама килинди.

Фракция раҳбари Улуғбек Иноятов ўшбу ийғилишида Президентнинг томонидан парламент ва партиялар олдига кўйилган вазифалар ижроини таъминлашга фаоллик билан ёндашув зарурлигини таъкидлadi. Қолаверса, қабул килинадиган ишлар коррупцияга қарши курашиб доир янчига ёндашувлар асосида ишлаш кераклигига алоҳидан ургу берилди. Ҳар ойнинг якунидаги депутатларнинг ўз сайлов

округларига чиқишилари баробарида уларнинг соҳавий фаолиятига биноан

худудларда коррупцияни ҳолатлар,

унинг ижтимоий сабабларини аниқлаш

юзасидан ўрганишлар ташкил этиш

тақлифи ҳам илгари сурилди. Келгуси

даги тақлифларни билдирилган мулоҳаза

ва тавсиялар асосида олиб бориши

белгиланди.

Шунингдек, жамият иштирокчilariга ўз қонун лойиҳаларидан ҳама

коррупцияни таъкидлadi.

Депутат шағиришни таъминланганда, ҳама

корруп

СИЁСИЙ ПУЛЬС. МУНОСАБАТ

БИРГАЛИКДА ВА МУРОСАСИЗ

**ДАРАХТ ТАНАСИГА ТУШГАН ҚУРТ НА УНИНГ КЎККА БЎЙ ЧЎЗИБ,
БАРҚ УРИБ ЯШНАШИГА ЙЎЛ БЕРАДИ, НА МЕВА ТУГИБ, ҲОСИЛ
ҚЎТАРИШИГА... ҲАТТО МИНГ ЙИЛЛИК ЗАБАРДАСТ ЧИНОР ҲАМ БУ
БАЛОИ ОФАТ ДАСТИДАН ЗАИФЛАШИГА, ЕРГА КУЛАМОГИ ТАЙИН. БУГУН
ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТНИНГ РИВОЖИГА ЖИДДИЙ ГОВ БЎЛАЁТГАН ИЛЛАТ
– КОРРУПЦИЯ ХУДДИ ШУ КАБИДИР. У НАҒАҚАТ МАМЛАКАТДАГИ
БАРҚАРОР ҲАЁТИН ИЗДАН ЧИҚАРАДИ, БАЛКИ ОДАМЛАРНИНГ
ХУКУМАТГА, Конституция ва қонунларнинг амалда ишлашига
бўлган ишончини йўқотиши, ҳалқда тушкунлик, умидсизлик
кайфиятини ҳосил қилиши мумкин. КОРРУПЦИЯНИНГ ХАВФ-
ХАТАРИ, ОФИР ОҚИБАТИ ҲАМ МАНА ШУНДА.**

5 марта куни Президент Шавкат Мирзиёев расплигига ўтган Коррупцияга қарши курасланмийликни, бошқача айтганда, парламент аъзоларидан тортиб, турли соҳа вакилларини, ёшпаримизни бир кадар сергак тортиргани бекиз эмас. Таҳлилий-тандидий рұхда кечган бу йигилиш ўзи ва фарзандларининг эртасига, эл-у юрт тақдирига бефарқ бўлмаган ҳар бир кишини дўлтпини бир четта қўйиб, бағуржак ўйлаб кўришга унданагани рост.

Аниқки, йигилиша ўргата ташланган фикр-мулоҳазалар, илгари суринган тақлифларни тинглаб туриб, ислоҳотларнинг қонунйилгини таъминлаш жараёнларни масъул идора ва ташкилотларгина эмас, жамоатчилик, яъни, сиз-у биз баравар иштирок этишимиз кераклигини яна бир бор чукур хис килдик. Қонун талабларидан оғиш натижасида юзага келадиган коррупцияга қарши курашиб жамиятда умумиллий вазифага, ҳар биримизнинг виққон ишимиға айланмоғи янги давр талаби эканини теранроқ англадик.

ГЛОБАЛ ТАҲДИД

Жорий йилнинг 11 февраль куни Transparency International ҳалқаро ташкилоти 2024 йил учун Коррупцияни идрок этиш индексини эълон қилди. 180 та давлатдаги коррупция дарражаси эксперлар ва бизнес ҳамжамиятлари (оддий одамларнинг эмас!) нинг баҳолари асосида аниқланадиган ушбу рейтингда, иккى йилдирки, Ўзбекистон 121-уринни эгаллаб туриди.

Коррупция геосиёсий курашлар авж олиб бораётган, экологик ва ижтимоий-иктиносий инқирозлар кўплаб мамлакатларни боши берк кўчага олиб кириб кўйган ҳозирги замонда хеч бир давлатни четлаб ўтаётгани йўқ. Ҳатто бу жиноятни содир этиганик учун энг олий жазо – ўлим жорий қилинган юргларда ҳам уни таг-томири билан йўқ қилиши имконисиз қолмоқда.

Мутахассисларнинг қайд этишича, эркин оммавий аҳборот воситалари, фаол фуқаролик жамияти ва адолатни судларсиз коррупцияни енгис бўйламид. "Коррупция нафқаёт ривожланишга тўсқинлик қиладиган, балки демократик таназуз, бекарорлик ва инсон хуқуқлари бузилишининг асосий сабаби бўлган глобал таҳдидид. Ҳалқаро ҳамжамият ва ҳар бир давлат коррупцияга қарши курашиб асосий ҳамда узоқ муддатли устувор вазифага айлантириши шарт", - деди Transparency International ташкилоти раҳбари Франсуа Валериан.

Ташкилот хисоботида дунё бугун экологик инқирозларга қарши курашда ҳалокат ёқасида тургани, коррупция бу курашни тобора қийинлаштираётгани таъкидланади. Маълум бўйишича, деярли 6,8 млрд инсон – сайёрамиз аҳолисининг 85 фоизи коррупция таъсири сезилётган давлатларда яшамоқда. Бу жуда катта рақам.

Дарвоже, Коррупцияни идрок этиш индексида кетма-кет етти йилдан бўён Дания (90 балл), Финляндия (88 балл) ва Сингапур (84 балл) етакчилик килиб келмоқда.

ДОИМИЙ ЖАРАЁН

Юқорида келтирилган йигилишда мамлакатимизда коррупциядан холи мухит яратиш бўйича қилинаётган ишларга баҳо берилди. Айтиб ўтилганидек, сўнгги йилларда янги Ўзбекистон бу иллата қарши курашиша ўзининг қатъян смесири иродасини намоён этмоқда. Айни йўналишда хуқуқий ва институционал механизмлар тубдан тақомиллаштирилди. "Коррупцияга қарши курашиб" жумласи янги таҳрирдаги Конституциянига кирилтиди. Парламент палаталарида масъул кўмиталар, Коррупцияга қарши курашиб миллий кенгаси ва Агентлик ташкил қилинди.

Шундай қилиб, жамиятда коррупция муаммосини жамоатчилик мухокамасига олиб чиқадиган очиқ тизим, очиқ мухит яратилаётгани, айниқса, оммавий аҳборот воситаларининг бу борадаги ўрни ва таъсири ортиб бораётганин эътиоф этилди.

Йигилишда давлат ҳаридлари, банк, йўл ҳаракати хавфсизлиги ва таълим соҳаларида инсон омилини камайтиши орқали шаффофоник кафолатлаш, моҳиятан қараганда коррупцияга қарши курашиб бўйича амалга оширилган ишлар ҳақида маълум-

мот берилди. Чунончи, ерни ҳоким қарори билан аҳратишдан тўлиқ воз кечиб, аукцион шакла гўтказилгани натижасида бу тизим ҳалқилди бўлди. Давлат ҳаридлари бўйича конун қабул қилингани, танлов ва тендер рақамлашиб, соглом ракобат бўлгани учун ўтган йили 14 трилион сўм бюджет маблаги тежалгани соҳада дадил ўзгаришлардан далаот беради.

Ёки бугунга келиб, барча банклар 100 миллион сўмгача маший кредитларни санокли дақиқалар ичидан онлайн беряпти. Эсланг, бир пайтлар банклардан бу турдаги кредитни олиш учун одамлар канчан сарсон-гарчилик билан рўйбўр келар эди...

Мактабгача ва мактаб таълими тизимида ўндан ортиқ хизмат турлари тўлиқ электрон шакла гўтказилгани, олий таълим тизими ҳам рақамлашибтирилгани коррупция омилларини кескин камайтириди. Ахоли ва тадбиркорларга "ҳалқ хизматидаги давлат" тамойили асосида хизмат кўрсатиш йўлга қўйилиди. Ҳусусан, 120 турдаги ҳужжатларни талаб қилиш, 160 дан ортиқ лицензияни ва руҳсатномалар бекор қилинди. 200 мингга яқин янги тадбиркорлар бозорга кириб келгани, чет эл иштирикдаги корхоналар кариб 5 карра ошиб, 23 мингга яқинлашгани бўнинг яққол натижасидир.

**ТАБИЙИКИ, ЭНДИЛИКДА
КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ
КУРАШДА ДАВЛАТ ВА
ҲАЛҚ ЎРТАСИДА КЎПРИК
ВАЗИФАСИНИ ЎТАЙДИГАН
ДЕПУТАТЛИК КОРПУСИННИГ
РОЛИ ҲАМДА МАСЪУЛИЯТИ
СЕЗИЛАРЛИ КУЧАДИ.
БУ МАСАЛА УЛАР
ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ
СТРАТЕГИК ЙЎНАЛИШИ
БЎЛИБ ҚОЛАДИ. БИНОБАРИН,
СОҲАДА ҚОНУНЧИЛИКДАГИ
БЎШЛИҚЛАРНИ ЯХШИ
БИЛАДИГАН ҲАМ,
УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ
УЧУН ҲАҚЧИЛ, ҲАЁТИЙ
ТАКЛИФЛARНИ БЕРАДИГАН
ҲАМ АЙНАН ДЕПУТАТЛАРДИР.**

Худди шундай, электрон давлат хизматлари сони 15 карра ортиб, 721 тага етди, улардан фойдаланувчилар эса 11 миллиондан ошид. "Олдинг 25 йил давомида бу тушунчалар бизга ёт эди. Қўриб-кўрмасликка олинанди. Буларнинг хеч бири ўзидан-ўзи бўлгани йўқ. Ҳаммасига машакқатли мөхнатимиз билан эришдик. Энг мухими, буларнинг хисобига ахоли, тадбиркорлар, хорижий ҳамкорларимиз, ҳалқаро ташкилотлар ва инвесторларнинг ислоҳотларимизга ишончи мустаҳкамлани", - деди давлат раҳбари.

Йигилишда таракқиётга тушов бўладиган иллат – коррупцияга қарши курашиб доимий жаҳарён эканига ургу берилди. Бу борадаги долзарб масалалар ва устувор вазифалар кўрсатиб ўтилди. Коррупцияга қарши курашиб агентлиги, ташкилотлардаги иччи назорат тузилмалари фаолияти кучайтирилиши, маший коррупцияга қарши курашиб бўйича вазирлик, идоралар раҳбарлари масъулияти оширилиши, давлат хизматлари даражасини ахоли баҳолайдиган тизим йўлга қўйилиб, энг ёмон кўрсатичига эга соҳа раҳбарларига тегиши чора кўрилиши шулар жумласидандир.

**Хуршида ҚАЛАНДАРОВА,
ҳалқ депутатлари Навоий вилоят
Кенгаси депутати:**

- Йигилишда коррупцияйи жиноятларнинг 75 фоизи туман ва маҳаллаларда, маший коррупция шаклида содир этилаётгани танқид қилинди. Бунинг ечими сифатида эндилиқда Коррупцияга қарши курашиб худдий кенгашлари таркиби тўлиқ янгиланаётган, уларга вилоят ҳалқ депутатлари Кенгаши раислари бошчиллик қиладиган бўлди. Мазкур ҳудудий кенгашлар коррупцияйи омилларни аниқлаб, уларга барҳам бериш учун қонунчиларни ўзгартриши, жазо мукаррарлигини таъминлаш бўйича Миллий кенгашга аник тақлиф кирилади. Парламентнинг масъул кўми-

талари ҳар бир маҳаллага тушиб, жиноятларнинг келиб чиқиши сабабларини ойдинлаштириши, мансабдор шахслар олдига коррупциянинг олдини олиш бўйича масала кўйиши, соҳага оид тақлифлар ишлаб чиқиши, қонунларни такомиллаштириш чораларини кўриши ҳаётий зарурат эканга ҳам диккат қартилди.

Буларнинг барни нимани англатади? Табиийик, эндилиқда коррупцияяни қарши курашда давлат ва ҳалқ ўртасида кўпrik вазифасини ўтайдиган депутатлик корпусининг роли ҳамда масъулияти сезиларни кучаяди. Бу масалада улар фАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ СТРАТЕГИК ЙЎНАЛИШИ БЎЛИБ ҚОЛАДИ. БИНОБАРИН, СОҲАДА ҚОНУНЧИЛИКДАГИ БЎШЛИҚЛАРНИ ЯХШИ БИЛАДИГАН ҲАМ, УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ УЧУН ҲАҚЧИЛ, ҲАЁТИЙ ТАКЛИФЛАРНИ БЕРАДИГАН ҲАМ АЙНАН ДЕПУТАТЛАРДИР.

Шунингдек, Олий Мажлиснинг тегишил кўмиталари кўйига тушиб, бевосита жамоатчилик вакиллари, тадбиркорлар, хукукни мухофаза килувчи идоралар билан ҳамкорлиқда иш олиб боради. Бундай амалёт парламент низоратининг самарасини, қонун ижодкорлиги сифатини оширади.

Коррупцияйи жиноятларга учун жазони кучайтириш – бу ягона ечим эмас. Ушбу жиноятларнинг олдини олиш, одамларимизда бунга нисбатан муросасиз ва токатиз муросабатни шакллантириш, жиноятни фош этиши ёрдамлашганларни рағбатлантириш бўйича ҳам конунчилуқка ўзгартришлар кириши, превентив чораларни кечиб қўлаш мақсадга муроғиқ, албатта.

ИЛЛАТ ИЛДИЗИ

Яшириб нима қилдик, айни пайтда ахоли ўртасида давлат хизматчиларининг ҳалоллигига, коррупцияйи ҳолатлардан тийлиш тенденсияси мавжудлигига ишонч хисси унчалик юқори даражада, деб олмаймиз. Ҳўш, bunga сабаб нима? Жамиyatda коррупцияйи жиноятларга узил-кеслир барҳам беришга қандай омиллар ҳалал бермоқда?

Ҳаққат шуки, коррупция иллатининг илдизи ҳашамат ва дабдабага ўчлик кусуллари билан борғлик бўлиб қолмоқда, худди эт билан тирноқ каби.

**Фурқат ҲАМИДОВ,
ҳалқ депутатлари Олтиариқ туман
Кенгаси депутати:**

- Бугун давр янгиланаётгани, одамларимизнинг жамиятнинг қарашлари ўсиб, ҳаётий мезонларимиз, максадларимиз илфорлашгани ҳақида гурур билан гапирамиз. Аммо шунча ижобий силжишларга қарамай, бир жиҳатимиз – ҳашамат ва дабдабага ўчлигимиз ўзгаргани йўқ.

Ҳам милий, ҳам умуминсоний қадриятимизда зид бу ижтимоий иллат фақаттинга ҳолатларни тийлиш тенденсияси мавжудлигига ишонч музкиниллигини инкор киломаймиз. Бундай вазиятда қонун талабларини бузмаслик, ҳалолликда сабаб турниш учун ҳам шакллантиришга ишларни таъкидлашади.

Ҳозирги кунда ҳам ҳумуминсоний қадriyati ларимизда зид бу ижтимоий иллат фақаттинга тийлиш тенденсияси мавжудлигига ишонч музкиниллигини инкор киломаймиз. Бундай вазиятда қонун талабларини бузмаслик, ҳалолликда сабаб турниш учун ҳам шакллантиришга ишларни таъкидлашади.

Ҳашаматнинг зидди заҳри, яъни, вакцинаси – бу ҳалоллик. Шу маънода парламент ва ҳуқумат аъзолари, жамоатчилик вакиллари иштирокида ўтган йигилишда давлатимизда раҳбари коррупциянинг олдини олиш давлат хизматига профессионал ва фидойи кадрларни танлаш ҳамда уларни "ҳалоллик вакцинаси" билан эмлашдан бошланишини алоҳида таъкидлашади. Бундан бўён ишга олишдаги тартиб ва ёндашувларни таъкидлашади.

Бундан ташкиари, бюджет ва бюджетдан ташкиари маблағ хисобидан асосий воситаларни ҳарид қилиш бўйича талаблар кучайтирилиши, давлат хизматлари даромадини декларациялашга оид қонунни тезроқ қабул килиши зарурати кайд этилди.

Мансабдор шахслар фаолиятида ҳашаматни чеклаш, шу жумладан, уларнинг транспорт таъминоти даражасини пасайтириши, давлат хизматчилиги ҳашаматни кўз-кўз қилиш холларини обод-ахлоқ кодексини бузиш сифатида баҳолашга доир гоялар кучли ижтимоий сиёсат тарафдори бўлган Ҳалқ демократик партияси сайловолди дасту-

рида ҳам ўз ифодасини топган. Максадимиз эса эзгу – бюджет маблағлари ортиқча сарфланишининг олдини олиш, ҳалқ пулини таълим, соғлиқни сақлаш, ижтимоий химоя тизимини тақомиллаштириш каби долзарб соҳаларга қаратиш, давлат ва жамиятда ижтимоий адолат ҳамда ижтимоий барқарорликни қарор топтиришдан иборат.

ФИКРИ ТОЗА АВЛОД

КЕРАК</

Анъанага кўра, нафосат ва гўзаллик айёми - Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан меҳнат фаолияти ва жамоат ишларида намуна кўрсатган бир гурӯх опа-сингилларимиз Президентимизнинг тегишили Фармонига мувофиқ давлат мукофотлари билан тақдирланди.

Улар орасида Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг аъзолари ҳам бор.

ОИЛАДА – ОҚИЛА, ЖАМИЯТДА – ИЛГОР

Сўз – мукофотланганлаға!

Гулзар МАМБЕТНЯЗОВА,
Чимбой туман ҳокими ўрин-
босари – оила ва хотин-қизлар
бўйлами бошлиги, "Дўстлик" ор-
дени соҳибаси:

- Озми-кўпми меҳнатим юксак кадрланиб, "Дўстлик" орденига муносиб кўрилганимдан ниҳоятда баҳтиёрман. Бу мукофот менга янада куч беради, янги ўзгаришларга дахлдорлик туйғусини каррасига оширади. Бор билимимни, бор кучимини юртақиёти учун багишлаша харакат қиласман.

Бугун мамлакатимизда биз, аёлларга барча соҳада ўз салоҳи-
ятимизни намоён этишимиз учун кенг имкониятлар яратилмоқда.
Хотин-қизлар ҳар томонлама кўл-
лаб-кувватланяпти. Бу эса амалда
ўзининг ижобий натижаларини

бермоқда. Оиласа оқила ва фидойи аёлларимиз ҳамма соҳада фаол, етакчига айланашётir. Масалан, ўтган йилги парламент сайловларида Чимбой туманидан сайланган депутатларнинг 40 фоизини аёллар ташкил этди. Олдин бундай кўрсаткич кузатилмаган. Ёки юртимиз олий ўқув юртларида таҳсил олиш учун қорақалпогистонлик ёшларга 10 мингта кўшимча квота ажратилиб, унинг 67 фоизи хотин-қизларимиз хиссасига тўғри келгани foятда кувонарли.

Давлатимиз раҳбари Кўксарой қароргоҳида Хотин-қизлар куни муносабати билан ўтказилган байрам тадбирда уй-рўзига ишлари ва фарзанд тарбиясидан ортиб, таълим олаётган, меҳнат қилаётган вадибкорлик билан шуғулланадаётган хотин-қизлар замонамизнинг ҳақиқий қаҳрамонлари эканини алоҳида таъкидлади. Янги Ўзбекистонда хотин-қизларнинг оғирини енгил қилиш, улар учун барча соҳаларда зарур шароитларни яратиб бериш доимо давлат сиёсатининг энг устувор йўналишларидан бири бўлиб колиши қайд этиди. Бу давлат ва жамият ҳаётида ташаббускор, шиҷоатли аёлларимиз сафи тобора кенгайиб боришига замон ҳозирлайди. Ҳар бир аёл оиласинг, жамиятнинг таянчи, умиди, баҳтидир.

Гавҳарой ТОЖИХОНОВА,
Марҳамат тумани «Янги ҳаёт» маҳалла фуқаролар йиғи-
ни ҳоким ёрдамчиси, "Шуҳрат" медали соҳибаси:

- Тўғрисини айтсан, бундай эътиборни кутмаган эдим. Кўксарой қароргоҳида ўтган байрам тадбирда иштирок этиб, Президентимизнинг кўлларида мукофот олаётган чоғимда кўнглимда ўтган ҳаяжон ва қувончни сўз билан таърифлай олмайман. Нихоятда мамнун бўлдим. Ундан ҳам кўпроқ ма-
суъиятни хис қилдим. Бу ишончи оқлаш ва ҳамиша муносиб бўлиш учун ўз олдимга янги мақсадларни кўйдим.

Бугунги кунда мамлакатимизда аёлларнинг жамиятдаги ўрни кенгайиб бормоқда. Оила мустаҳкамлиги, фарзанд тарбияси каби масалаларга жиддий эътибор қаратилмоқда.

Ихтимойи-хукуқий химояга муҳтоҳ, оғир ихтимоий аҳволда қолган, жумладан, оиласига муммомларга, турмушда зўравонлик-ка дуч келган аёлларни аниқлаш, улар билан якка тартибда профилактик тадбирлар ўтказиш ва шу орқали соғлом турмуш тарзига қайтиши энг долзар масалага айланди. Буни чуқур англаган ҳолда иш фаолиятим давомида худудимиздаги ҳар бир аёл ҳаётидан, орзу-мақсадлари, ташвиш-муаммоларидан боҳабар бўлишга, турли оғир вазиятларга тушиб қолган опа-сингилларимизга ёрдам қўлни чўзишга вақтимни ҳам, кучини ҳам аямайман.

Ойгул ШОМУРАТОВА,
Термиз туман ободонлаштириш бошқармаси гул етиширув-
чи, "Дўстлик" ордени соҳибаси:

- Орден билан мукофотланганимни эшитганимда хурсандлигимдан ичимга сифмат кетдим. Неча кун ўтдики, ҳали ҳам ҳаяжоним босилгани ўйк. Бундай юксак даражада меҳнатим эътироф этилади, деб ҳеч ўйламаганман. Бу Термиз тумани ободонлаштириш бошқармасида иссиқни иссик, совукни совук демай меҳнат қилаётган барча аёлларнинг ҳам ютуғи, ҳаммамизга берилган рағбатдир. Шу билан бирга юртимизда ҳар бир хотин-қизнинг ўз ўрни, қадри борлигини яна бир карра тасдиқлайди.

Чиндан ҳам сунгги йилларда биз, аёлларнинг оиласа ва жамиятда ўрнимизни, мавқеимизни янада ошириш ўйлида қилинаётган ишларни ҳаётизмиздаги яхши ўзгаришлар, яратилаётган енгиллик ва қулаги-ларлар мисолида кўриб-билиш турибиз. Бундай ғамхўрлик, шароит

ва имтиёзлар янги мақсадларга, янги мэрарларга руҳлантироқда.

Янгиликлар яхшиликларга уланаверсин, ҳар бир аёл баҳтили, саодатли яшасин, дейман. Бунга унинг тўла ҳақи бор.

«Ўзбекистон овози» мухбири
Хуршидабону НАЗАРОВА ёзиб олди.

2025 ЙИЛ – АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАШ ВА “ЯШИЛ ИҚТИСОДИЁТ” ЙИЛИ

ЮРТИМИЗНИНГ ЯШИЛЛИК ДАРАЖASI ЯНАДА ОРТАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бу саът-харакатлар замирида чўлланиш, ҳаво ифлосланиши каби муаммоларни юмшатиш, ҳудудлар қиёфасини гўзаллаштириш, яшилликка бурканган манзилларни кўпайтириш ва одамлар ҳаёти сифатини яхшилаш мақсадлари мужассам.

Одилжон ИМИНОВ,
Олий Мажлис Конунчиллик палатаси-
даги Ўзбекистон ХДП фракцияси аъзоси:

- Яшиллаштиришнинг асосий афзаллик-ларидан бири ҳаво сифатини яхшилаштириш. Зотан, экологик муаммолардан биринчи навбатда ихтимоий ёрдамга муҳтоҳ аҳоли кўпроқ зиён кўради. Чунки, одий мисол, ҳамма ҳам уйга сувни ёки ҳавони тозаловий фильтрларни кўйиш имкониятига эга эмас. Агар биз экологик муаммоларнинг самародор ечимларини амалиётга йўналтирасек, ўз-ўзидан жуда кўплаб ихтимоий масалаларда ҳам янги қадамларни кўйиган бўламиш.

Яна бир жиҳат. Кўчат экиш мавсумларда ҳақ тўланадиган жамоат ишларига ишсиз ахолини, биринчи навбатда “Темир дафтари”, “Аёллар дафтари” ва “Ёшлар дафтари”га киритилган фуқароларни фаол жалал этишига эътибор қаратилади.

Шунингдек, экология соҳасига ихтисослашган олий маълумотли мутахассисларни тайёрлаш масаласи ҳам долзарб бўлиб туриди. Айтийлик, эколог-биолог, экохимик, эколог аудитор, нутрицолог каби кўплаб замонавий касбларга кундан-кун эҳтиёж ортмода. Шуни инобатга олиб, олий таълим бўғинида минглаб ёшларни экология билан боғлик, касбларга йўналтириш учун янги мутахассисликлар очилиши айни муддаодир.

БАХОРДА 125 МИЛЛИОНТА КЎЧАТ

Шу кунларда айни кўчат экиш мавсуми-қизғин паллага кирмоқда. Юртимизда

“Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида олиб борилаётган ишлар тобора кенг қармов каёб этмоқда. Лекин бу ишлар кутилган натижани беярптими? Экин мавсумида нималарга эътибор қаратияпти? Кўчатлар қандай парваришлияпти ва қандай танланяпти?

Бу саволларимизга жавоб олиш учун соҳа мутахассисларига юзландик.

Ўлмас СОВИРОВ,
Экология, атроф-муҳитни муҳофаза
қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги
бўлим бошлиғи:

- Биласиз, Ўзбекистон иқлими жуда ўзгарувчан. Байззи ҳудудларимизда намлиқ юкори ёки меъёрида бўлса, байззи жойлар курғоқчиликка мойил. Кўчатларни экишида ва танланда биринчи ўринда шу масалага эътибор қаратияпти. Сўнг уларнинг ҳар бирини парваришилаш учун масъуллар биринчиликни, “yashilmakon.eco” электрон платформасига киритиб борилмоқда. Ўтган йиллар давомида бу борада етарлича тажриба тўпладик, хатолардан сабок чиқардик.

Жумладан, вазирлигимиз томонидан 2024 йил кузги кўчат экиш мавсуми илмий асосланган ҳолда эълон килинди. Вегетация муддати тугаси билан 8 ноябрда республикамизнинг тогли ҳудудларida, бошқа ҳудудларда 12 ноябрда, Сурхондарё вилоятида эса 15 ноябряда кўчат экиш ишлари бошлангани яхши натижা берди.

Йил давомида 253 та сув кудуғи қазилиб, 3,2 минг км сугориш тармоғи барпо этилди. Сувсим ҳудудларга 1900 дан ортиқ махсус техника жалб қилинди. Республика мизнинг шаҳар ва туманлари марказларида жами 347 гектар майдонда “яшил боғлар” яратилиши.

Жорий йилда ортирган тажриба ва билимларимиздан янада самарали фойдаланашини мақсад қиласланмиз. Бахор мавсумида 125 млн, кузда 75 млн туп дарахт ва бута ниҳоллари экиш, “Яшил боғлар” сонини

700 тадан ошириш режалаштирилган. Хусусан, йирик саноат корхоналари ва уларга туташ ҳудудлarda 10 миллион туп кўчтадан иборат “яшил белбоғ”лар яратилиди. Йил давомида ўрмон мұхандиси, биолог-ботаник, дендролог, тупроқшунос, ирригатор, гидрогеолог, гидролог каби мутахассислар иштирокида таҳсиллашадиги ҳудуд тупроқ-иклим шароитига мос кўчат турларини танлаш, экиш, парвариш қилиш ва сугориш бўйича илмий-амалий семинарлар ташкил этилади.

ГАЛОФИТ БОҒЛАРИ БАРПО ЭТИЛАДИ

Бобур ҲУСАНОВ,
Экология, атроф-муҳитни муҳофаза
қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги
масъул ходими:

- Бу йилдан бошлаб яна бир янгилик жорий этилмоқда. Яни, Қарақалпогистон Республикаси, Жиззах, Бухоро, Сурхондарё, Жиззах, Фарғона ва Тошкент вилоятларида “ин-вирт” лабораториялари ташкил этилади. Бу эса ўрмон зоналарини кенгайтиришга хизмат қиласади.

ОРОЛ ТУБИДА “ЯШИЛ КОПЛАМАЛАР”

Зафар ЭШОНҚУЛОВ,
Ўрмон хўжалиги агентлиги масъул
ходими:

- Бу йил ана шундай ҳудудларининг 250 минг гектарда “яшил копламалар” – ҳимоя ўрмонзорларини барпо этмоқчимиз. Шунингдек, тоғли, водий, тўйқа ҳудудларда ҳам ўрмонларни кенгайтириш тадбирлари олиб борилади. Орол денгизи тубида 100 минг гектар флора ва фаунадан иборат “яшил коплама” яратилиб, Оролбўй минақасидаги ўрмонзорлар майдони 2,1 миллион гектарга етказилади. Бунинг учун биринчи навбатда ўсимликлар дунёсини яратиш, 1 йиллик, кўп йиллик, кўкка бўй чўзидиган дараҳатларни экишимиз зарур. Яшиллик бор жойда тириклик бор, ҳаёт бор. Шу маънода юкорида санаб ўтилган аниқ чора-тадбирлар самарасида республикамизда яшиллик дараҳасини жорий йил якунига қадар янада оширишни мўлжаллаяпмиз.

Инсон саломатлигини таъминлашнинг 17 фоизи экологик омилларга боғлик бўйгани каби жамиятда ихтимоий баркарорликни карор топтириш бу масалага жиддий ёндашувни талаб киласади. Айни соҳадаги ислоҳотлар мазмун-моҳияттан Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг гоя-ташабbuslari bilan ҳам уйғундир.

Хуршидабону НАЗАРОВА,
“Ўзбекистон овози” мухбири.

СҮЗ - ЎЗХДП ЕТАКЧИЛАРИГА

ХАЛҚ ЭҲТИЁЖЛАРИДАН УЗИЛИБ ҚОЛМАЙЛИК...

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ПАРТИЯ КЕНГАШИ РАИСИНИ ЭШИТАМИЗ!

Бугун жойларда ҳаёт қайнаган, ислоҳотлар кўлами кенг. Ҳар қадамда ўзғаришларга гувоҳ бўламиз. Ана шундай мухим паллада маҳаллий Кенгашлардаги ХДП депутатлари нималар билан машул, жойлардаги партиямиз ташкилотлари-чи? Ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида ЎзХДП Тошкент вилоят кенгашига бордик. Мақсадимиз вилоят партия кенгаши раиси, халқ депутатлари вилоят Кенгашидаги ЎзХДП депутати Акмал Умаралиев билан сұхбатлашиш эди.

Партия биносига кириб борганимизда вилоят партия кенгаши раиси ўз хонасида бир гурӯҳ сайловчилар билан гаплашиб турган экан. Бизга маълум бўлишича, шу куни оҳангаронлик сайловчилар мурожаат билан келишган. Уларнинг айтишича, тумандаги "Нуробод" маҳалласида жойлашган техникум биноси таъмиртадаб холатда, спорт зали ҳам ачинчари ахволда. Сайловчилар техникумни таъмирлаш масаласида ёрдам сўрашган.

- Ушбу мурожаат ижобий ҳал этилиши учун астойдил ҳаракат қиласман. Аввало, муаммо юзасидан таклифлар тайёрлаймиз, мутасадди ташкилотлар раҳбарларига депутатлик сўровлари жўнатамиз. Одамларимизнинг хоҳиши-иродаси амалга ошма-гунча тинчимаймиз, - деб партия кенгаши раиси бизни хонаси томон бошлади.

Гап орасида яна шундай деди:
- Энди тасаввур қилинг, ҳар бир туман, шахар, вилоятнинг қанчадан-қанча депутати, ҳалқ сайлаган вакиллари бор. Ҳамма юрга ёниб ишласа, ишончни оқлаш учун бехаловат бўлса, қанчадан-қанча мурожаатлар ҳал бўлади, одамларни ўйлантираётган кўпдан-кўп муаммолар ечилади. Шундун масалалар борки, вақт ҳам, катта маблағ ҳам талаб этмайди. Шунчаки ётиборнига үзи уни ҳал қилиш учун етарли. Фақат депутат сайловчилари учун жон кўйдирса бўлди...

- Ҳалқ депутатлари маҳаллий Кенгашларда ХДП катта куч ва салоҳиятга эга. Сиз етакчилик қилаётган партия ташкилоти ана шу имкониятдан қай даражада фойдаланмоқда? Кўзга кўринарли ташабbuslar ҳақида нима дейиш мумкин?

- Айтиш керакки, маҳаллий Кенгашлардаги партия гурӯҳларимиз жойларда Ҳалқ демократия партиясининг сиёсий манбаатларини ифодалайдиган, химоя қўйладиган энг мухим кучдир. Маҳаллий Кенгашлардаги депутатларимиз фаолиятига назар ташласак, мактovлар ҳам, таъкидлар ҳам бор...

Ўтган йилинг октабр ойида ўтказилган сайлов натижасига кўра, ҳалқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгашига иккичи ўринда 13 нафар депутат сайланди. Ҳалқ депутатлари туман ва шахар Кенгашларида ЎзХДП депутатлари 106 нафарни ташкил этади. Шундун 35 нафари хотин-қизлардир.

Бугун ўзғаришлар катта, ислоҳотлар кўлами кенг. Депутатлар ҳам шунга яраша фоал бўлиши, ўзғаришларга тайёр туриши керак, деб ўйлаймиз. Бу кўпнинг вакили учун мухим масалалардан бирни ҳисоблашади.

Шундун келиб чиқиб, аҳолининг ижтимоий ҳимояси билан боғлиқ масалаларда парламент ва депутатлик назорати тизимли ўлга кўйилган. Тахлил қилиб кўрадиган бўлсақ, кейнинг пайтларда мамлакатимиз ислоҳотларнинг марказий нутқасига чиқаётган мухим соҳаларда депутатлик назорати олиб борилди ва улар сессиялар кун тартибига киритилди.

Масалан, партиямизнинг амалий Ҳаракатлар дастури ихорсини таъминлашда Тошкент вилоят партия ташкилотлари ва ҳалқ депутатлари маҳаллий Кенгашлардаги партия гурӯҳлари томонидан бир қатор ижобий ишлар амалга оширилди.

Дастурда бандлик, таълим, соғлиқни саклаш, транспорт, курилиш, уй-жой, коммунал, қишлоқ хўжалиги ва жойларда хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлан-

тириш масалаларига оид 92 та масала қамраб олинди.

Амалий Ҳаракатлар дастуридаги йўналишлар бўйича Ўзбекистон Республикасининг тегиши қонунлари, бошқа мөърий-хуқуқий ҳужжатлар ижроси жамоатчилик ва депутатлик назорати сифатида ўрганилди ва шундан келиб чиқиб, 90 та масала партия гурӯҳлари, 90 та масала доимий комиссия йиғилишига ва 82 та масала сессия кун тартибига олиб чиқибди, партия электорати манбаатларига доир тегиши қарорлар қабул қилинишига эришилди.

Шунингдек, ҳудудлардаги мавжуд муаммоларни ҳал этишга қаратилган 275 та депутатлик сўровлари юборилиб, шундан 197 таси ижобий ечим топди. Бундан ташқари, 88 мартоба жойлардаги ҳудудий раҳбарлар ва мансабдор шахсларнинг хисоботлари ва ахборлорлари эшитилди.

Амалий Ҳаракатлар дастури туманлар кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлардаги кесимида таҳжил этилганда Пискент, Тошкент, Юқори Чирчик, Бўстонлик туман ва Чирчик шахар Кенгашлари партия гурӯҳлари самарали ва тизимли иш олиб бориши давомида янада яққол, аниқ кўринади. Конунлар, қарор, дастурлар ва бошқа мухим ҳужжатларнинг ижроси, яъни, рўёбини билиш учун кўпроқ одамлар орасида бўлиш, ҳар бир маҳаллага, ҳар бир хонадонга кириб бориши керак.

Рақамлардан кўриниб турнибди, жойлар

«АСАБИЙ» БОҒЧА ОПАЛАР КЕЛТИРАДИГАН САЛБИЙ ОҚИБАТЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

Жиззахда 3 ёшли боғча боласининг ўлимига сабабчи бўлганларга суд ҳукми ўқилди. Сурхондабоғчада 5 ёшли болани урган тарбияси ишдан олинди. Нукусдаги хусусий боғчада болаларга қўпюллик қилингани аниқланди. Тошкент вилоятидаги боғчага ходими болаларни гимнастика таёқчаси билан урди. Яна қайсиидир боғчада тарбиячиси болани тепиб, турткилагани акс этган видео тарқалди. Булар ҳакида эшигтан хар қандай кишининг эти жимирлаб кетади.

Болаларга кўл кўтириш, зўравонлик килиш қонунан ҳам мумкин эмас. Ўзбекистонда бола ҳуқуқлари қандай ҳимоя қилинади? Дастрлаб ушбу саволга жавоб топиш максадида депутатларга юзланди:

– Болалар муаммолар қаршиисида ожиздир. Улар ноҳақлиларга жавоб қайта-ролмайди, ўз ҳуқуқларини билмайдиган, бунинг учун курашишга қодир бўлмаган жамият аъзосидир. Шунинг учун ҳам уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари алоҳида қонуний меъёлрлар билан тартигла солинган, – деди Олий Мажлис Конунчиллик палатасидаги ЎзХДП фракцияси аъзоси Қизилгул Қосимова. – Бугунги кунда миллий конунчилигимизда бола ҳуқуқлари билан боғлик 40 дан ортиқ қонун ҳужжатлари, 500 дан ортиқ қонуности ҳужжатлари мавжуд.

Айтайлик, 1989 йил 20 ноябрда БМТ томонидан Баш Ассамблеянинг 44/25-Резолюцияси билан “Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция” қабул қилиниб, 1990 йилнинг 2 сентябрь санаисида кучга кирган. Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги лавозимидан озод этилган, 3 нафари жавобгарликка тортилган, 15 нафари интизомий чора кўрилган, 15 та хусусий боғчага берилган лицензией бекор қилинган.

“Таъкидландики куч ишлатишдан холи бўлиши лозим. Болаларга нисбатан қўпюллик қилган ёки шафқатлизларча муносабатда бўлган тарбиячи, педагогга қонун доирасида чора кўрилади. Узр, огохлантиришлар билан кутублиб қолиш йўқ”, деди Хилола Умарова.

Мактабгача ва мактаб таълимимизни сабаблашадиган ҳамонидан үзига хос ҳалқаро Конституцияси дейиш мумкин. Ушбу конвенцияда болалар үзининг ирки, дини, тана ранги, жинси, сиёсий ёки бошча таътиқодларидан қатни назар, жамиятнинг барча аъзоларига хос бўлган кадр-қимматга, алоҳида ғамхўрлик ва ёрдам ҳуқуқига эга экани боғча ҳужжатлардаги каби алоҳида тилга олинади.

Шунингдек, ўтган йили 14 ноябрь куни давлатимиз раҳбари томонидан үзоқ кутилиган «Болаларни барча турдаги зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонун имзоланди.

Қонун 2025 йил 15 майдан кучга киради.

Мазкур ҳужжат болаларни зўравонликининг барча шаклларидан ҳимоя қилиш бўйича умумий ва индивидуал чора-тадбирларни белгилаб беради.

Болалар ҳар доим ғамхўрликка, мөхрға мухтоҳ бўлади. Уларнинг ҳуқуқ ва эркинларни хоҳ оиласидан бўлсин, хоҳ таълим масканида бўлсин, тўлиқ кафолатланиши шарт. Чунки бу боланинг шахс сифатида шаклланиши, давлат ва жамият истиқболи мустаҳкам бўлиши учун мухим.

Ҳуш, нега боғчаларимиздан болаларнинг тўлиқ ҳимояси таъминланмайти? Сахифа-мизда бундай ноҳуш воқеаларнинг сабабларини ўрганишга ҳаракат қиласиз.

**МАКТАБГАЧА ВА МАКТАБ ТАЪЛИМИ ВАЗИРИ:
32 НАФАР РАҲБАР ВА
ТАРБИЯЧИ ИШДАН ОЛИНДИ**

Шу йилнинг 6 марта куни Мактабгача ва мактаб таълими вазири Ҳилола Умарова давлат ва нодавлат мактабгача таълим тизими масъуллари билан учрашувда бу хакда айтиб ўтди.

Видеоконференция шаклида ташкил этилган мулокотда республикадаги 38 мингдан ортиқ мактабгача таълим ташки-

лотлари раҳбарлари иштирок этди.

Вазир “Бир ҳақиқатни яши англаб олишимиз зарур: болаларга ҳар қандай шаклда куч ишлатиш, уларни турли усусларда жазолаб тарбиялаш асло мумкин эмас.

Буни тизимда ишлатётган ҳар бир раҳбар, педагог, тарбиячи ва ёрдамчи ходим бир-

дек тушуниши, шу тартибига риоя этишлари шарт”, – деди боғча раҳбарлари ётиборини ушбу салбий ҳолатларга қаратади.

Таъкидландики тарбиячи, ўтган йилнинг ўзида айни шу масалада вазирликка юзлаб мурожаатлар келиб тушган. Натижада 32 нафар раҳбар ва тарбияни лавозимидан озод этилган, 3 нафари жавобгарликка тортилган, 15 нафари интизомий чора кўрилган, 15 та хусусий боғчага берилган лицензией бекор қилинган.

“Таълим-тарбия куч ишлатишдан холи бўлиши лозим. Болаларга нисбатан қўпюллик қилган ёки шафқатлизларча муносабатда бўлган тарбиячи, педагогга қонун доирасида чора кўрилади. Узр, огохлантиришлар билан кутублиб қолиш йўқ”, деди Хилола Умарова.

Мактабгача ва мактаб таълими вазири ҳар бир бола үзини боғчасида эркин, ҳавфисиз ва кувноқ хис қилишини, унга барча шароитлар яратилишини хоҳлашини таъкидлаб, ҳар бир бола учун боғчаларда “ҳавфисиз ва кулаги мухит” бўлишини талаб килди.

“ИЛТИМОС, БОЛАМНИ УРМАНГ!”

Шу ўринда бизни бир савол ўйлантириди: Ўзбекистондаги боғчаларда болаларнинг калтакланиши билан боғлиқ аниқ статистик маълумотлар мавжудми? Бунга ҳеч кўзимиз тушгани йўқ. Аммо вақти-вақти билан ижтимоий тармоқларда ва оммавий ахборот виситаларида тарбиячиларнинг болаларга нисбатан зўравонлиги акс этган видеолар пайдо бўлади.

Оддигина бир мисол, яқинда Тошкентнинг Мирзо Улугбек туманидаги хусусий боғчада болаларнинг калтакланиши видеокамералар орқали эмас, тарбияланувчиларнинг ўйнчигига ўтиналган овозни ёзиб олувчи мослама орқали аниқланди.

Чунки тарбиячилар болаларни спорт зали, кийиниши хоналари ва фаоллар залида калтаклаганди, аммо ота-оналар учун виdeoқузатув мавжуд бўлган хоналарда яхши муммаларда бўлганинг кўрсатилган.

Биз бу билан кимни алдаямиз? Бундай кўзбўямачилик ортидан ёртага бутун жамият товон тўлашини биламизми? Чунки, бундай ҳолатлар болаларнинг жисмоний ва руҳий саломатлигига салбий таъсири кўрсатади. Калтакланиши болалarda кўркув, ишончизлик, ўз-ўзини паст баҳолаш каби муммаларни келтириб чиқариши, уларнинг келажакдаги ривожланишига салбий таъсири килиши мумкин.

Шу онда ўтган йили Юнусобод туманинг 414-сонли давлат мактабгача таълим ташкилотида содир бўлган бир воқеа эсга тушди. Xонага ўрнатилган кузатув камераси ёзиб олган тасвирларда тарбиячи гурӯхдаги кизалоқлардан бирига кўпол муносабатда бўлиб, кўлини силтаб, бақиргани кўринади. Боланинг яқинлари воқеадан хабар топгач тарбиячи ишдан бўшатилган.

**Феруза УММАТОВА,
психолог:**

– Зўравонликка учраган болалар ё ниҳоятда агрессив кайфияти, ё ниҳоятда кўрқок, табиатли бўлиб шаклланади. Болаларнинг изтироблари бу ҳазилакам гап эмас. Чунки унинг келажаги болалик хотирилари ва кўнікмалари асосида қўрилади.

Бола ҳам яхши гапни билади, тўғри тушунтирансангиз тушунади. Аммо бақириш, калтаклаш, инкор қилиб силташлар орқали уни тинчлантиромкни бўлсангиз, бу орқали болага тўғридан-тўғри “кўрқоқлик”, “ишончизлик” ва “ривожлама”, деган программаларни ўрнататёнган бўласиз...

Шуни унутмайлик, калтаклар хеч қаҷон

болани тарбиялироқ қилмайди. Олимлардан бири шундай деган: “Болани уриш тарбиядаги энг сўнги чора бўлиши керак. Акс холда, уриб натижага эриша олмасангиз, кейнинг қадам болани ўлдириш бўлади”.

Таҳлилларга кўра, калтакланин болаларнинг ақлий ва жисмоний ривожланиши секинлашади. Ёшлигида кўп калтакланин 18-25 ёшли одамлар миёси текширилганда, уларнинг миёсида куярган модда кам экани аниқланган (бу модда миянинг ақлий фаолиятига жавоб беради). Ундан ташкири, кўп калтакланин болалар агресивлиги ва наркотик моддалар истемол қилишга моялигига билан ажralib туради.

Яна бир салбий жиҳати, болада кучлилар доимо ҳақ, деган қараш мустаҳкам ўрнашиб олади. Бу эса болаларни бутун умри давомида таъкиб қилиади, турли муаммоларни келтириб чиқариади. Кичиклигида унга кучлилар тарафидан қилинган ҳар қандай ноҳақлини одий ҳолдек, қаршилиқсиз қабул қилиади (бу бола учун хавфли бўлиши ҳам мумкин). Бу эса катта бўлганида ўзининг золим қолишига ёки зулмларга чиради, баҳтисиз ҳаёт кечиришига олиб келиши мумкин.

Бу воқеа нари борса бир, икки кунда тарбиячининг эсидан чиқши мумкин, аммо боланинг руҳиятини бутун умрга жароҳатлади. Кичиклигида берилган руҳий зарбалар келажакда ҳам уни доим таъкиб қилиб, эркинлиги ва хәтига таъкиб қилиади.

Юраги тош боғча она жазоланар, масъулитларни ҳам жавобини олар, бирор психологияк жароҳатлар билан ўсаётган авлоднинг кейнинг тақдиди-чи? Яқин келажакда

– Ўйлашмича, бу аввало, тарбиячидаги касбий маҳорат етишмаслигидан келиб чиқади. Чунки юксак педагогик маҳоратга эга бўлган тарбиячи болани тушуна олиши, унга инсбатан инсонпарвар муносабатда бўлиши, болалар билан босиқ мумомала қилиши керак. Бунинг учун авваламбор сабр-бардош, кунт билан ўқиш, ўз устида ишлаш, болаларнинг руҳиятини, уларнинг ривожланиши хусусиятларини чуқур ўрганиб, таҳлил қилиш ва энг асосийи, уларга меҳр бера олиш зарур.

Шунингдек, таҳлилларга кўра, “асабий” тарбиячиларнинг аксарияти оиласида муаммо борлигини айтишиади. Яъни, улар ўз хаётидан мамнун бўлмаса, ишидан кўнгли тўлмаса, атрофа норозилик кайфиятида бўлган вақтида боланинг хархасига портлаб, ҳаттоқи кўл қўтиришгача боришаади. Тарбиячининг хотиржамлиги бўлмаса, асаби тинч бўлмаса, у қандай қилиб болага яхши кариади? Бундай вазиятда аксарият тарбиячилар болаларнинг шўхлигини, хархасини кўтара олмайди, боладан аламини олишига ҳаракат қилиади.

Хуллас, тарбиячиларга ҳолатишини ҳам олиши бўлса, фарзандимиз ишончли кўлларда бўлади.

* * *

Хўш, мактабгача таълим ташкилотига педагогик маҳорати етарили эмас, бунга психологик томондан ҳам тайёр бўлмаган, асабий зўрикни ҳолатида юрган кадрлар нега ишга олинади? Еки 25-30 нафар болалага битта тарбиячи қариб оладарни?

Тадбиркорларга бериладиган имтиёзлар, яратилаётган имкониятлар сабаб бўгун

уладар бир оила боши, фарзанд тарбиячиси, ташкилотларда етакчи ва ҳатто, бош-қарувчи лавозимини ҳам эгаллади. Ана ўшанда унинг болаликдаги кечинмалари ўз таъсирини кўрсатмай қолмайди. Зўравонларнинг буғунги қилимиши боланинг бутун хәти таълимида ҳамроҳ бўлади. Шу тариқа жамиятнинг энг ёмон одатлари чархпалакнинг чегалидаги сув мисоли авлоддан-авлодга ўтиб бораверади.

Зотан, давлатимиз раҳбарининг шундай гапи бор: «Биз учун жамиятада бегона бола йўқ ва бўлмаслиги керак. Ҳаммаси ўзимизнинг, Ўзбекистонимизнинг болалари. Вактида меҳр кўрсатсан, ишга, илмга, касб-у хунарга, эзгу фазилатларга ўргатсан, уларнинг йўлини очиб берсан, эзага фойдаси ўзимизга, жамиятимизга тегади».

Ҳар боланинг таъкиди, ҳаётни бу миллиатнинг ёртаси демакидр. Биз ўзига ишонган, руҳияти баланд, калби эзгу-ликларга тўла, ҳаётни ёркян ва рангли тасвирларда кўрган болани улғайтирас, келажагимиз кафолати шунча мустаҳкам бўлади.

ШАҲСИЙ МУАММОНИНГ ЮКИ БОЛАЛАРГА(МИ?)

Одатда бола кунининг 8-9 соати боғчада ўтади. Шунча пайт тарбиячи ва энагалар қаромогида бўлдигандан ўғил-қизларимиздан кўнглимиз тўкими?

Ағсусли, ижтимоий тармоқларда тез-тез таржалётган ноҳуш ҳолатлар ота-оналарнинг хавотир ўтига ёғ септандек, бўлмоқда.

“ЁШЛАР САЙИЛГОХИ” ИШ БОШЛАДИ

Улкан бунёдкорлик ва оламшумул тараққиёт даврида яшаемиз. Тарихи ислоҳотларни ширин меваларини бугун нафақат туман ва шаҳар марказлари, балки чекка худудларда амалга оширилаётган бекиёс ўзгаришлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Янгилини ва яшириш айёми кунлари Денов туманида Захириддин Мухаммад Бобур номидаги маҳаллада “Ёшлар сайилгоҳи” фойдаланишга топширилган ҳам ана шундай эзгу амалларнинг ёркни инфодаси бўлди.

Улкан мажмуанинг тантанали очилиш маросимида сўз оғланлар маҳобатли марказ юрт киёфасига ўзгача кўрк баҳш этиши баробарида “Атроф-муҳитни асрар ва “яшил иктисадиёт” йўлида ёшлар учун ажойиб тухфа бўлганини алоҳида таъкидлаши.

— Кизилсув дарёси киргокларида чиқинди ва ташланмалар тўпланинг қолларди, — деди Узбекистон ХДП Денов туман кенгаси депутати Мухаммад Абдурайимов. — Бу ерни кўрган кишининг дили хира тортарди. Киска даврда дарёning чап қирғогида 13 гектарлар худудда 200 га яқин савдо шоҳобчалари қад ростлади. Замонавий овқатланиш, майний хизмат кўрсатиш шоҳобчалари ҳамда кўнгилочар масканлар ҳалқимиз иктиёрига топширилди. Ошона на ҳамда автомобиллар турар жойи кечак-ю кундуз ишлаб туриди. Махсус ертўла, юхона ва бошқа кулийниклар яратилган. Энг куонорли жиҳати шундаки, сайилгоҳ фойдаланишга топширилши билан 1 минг 200 нафарда яқин киши муким иши бўлди. Йил охиригача яна 100 га яқин кишининг бандлигини таъминлаш кўзда тутилган.

Абдумалик ҲАЙДАРОВ,
“Ўзбекистон овози” мухбири.

ИЖТИМОЙ ШЕРИКЛИК

ЭЗГУЛИК ЙУЛИДА

МАМЛАКАТИМИЗ ИЖТИМОЙ-СИЕСИЙ ҲАЁТИДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУЛРИНИНГ РОЛИ ВА ИШТИРОКИ ТОБОРА КЕНГАЙИБ БОРМОҚДА. УЛАР ИЖТИМОЙ ШЕРИКЛИК АСОСИДА БАРЧА СОҲАДА “ИНСОН КАДРИ УЧУН” ДЕГАН ЭЗГУ ФОЯ УСТУВОРЛИГИГА ЭРИШИШ ЙУЛИДА ДАВЛАТ ИДОРАЛАРИ ҲАМДА ТАШКИЛОТЛАРИГА ЯҚИН КЎМАКЧИ БЎЛАЁТИР. БУНИ “МЕХР-ШАФҚАТ ВА САЛОМАТЛИК” ЖАМОАТ ФОНДИ ФАОЛИЯТИ МИСОЛИДА ҲАМ КЎРИШ МУМКИН.

Хусусан, ахолини ижтимоий муҳофаза қилиш, эҳтиёжманд қатлам вакиларини қўллаб-кувватлаш, жамиятда соглом турмуш тарзи ғояларини тарғиб килишда ушбу фонднинг салмоқли ўрни бор.

Ташкилотимиз долзарб ижтимоий аҳамиятга эга лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириша Соғлиқни саклаш вазирлиги, Олий Мажлис хузыуридаги Нодавлат нотижорат ташки-

лотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини кўллаб-кувватлаш жамоат фонди ҳамда бошқа қатор давлат ва надавлат тузилмалар билан ҳамкорлик қилиб келяпти. Мисол учун, Ўзмиллийбонк ве Соғлиқни саклаш вазирлиги билан биргаликда “Ко-роқалпоғистон тиббийт институтининг клиникасида тиббий хизмат сифатини яхшилаш” лойиҳасини самарали рӯёбга чиқаришда жамоат фондимиз фаол иштирок этмоқда.

Бундан ташқари, ўтган йили республикамиздаги қатор ихтисослаштирилган тиббийт марказларida ижтимоий ёрдамга муҳтож беморларга жароҳлик амалиёти ва даволанишлари учун моддий томонидан кўмаклаштилди. Ёлғиз кексаларни, бокувчиси йўқ оиласларни дори-дармон воситалари, зарур буюмлар билан ташминлаш, моддий ёрдамларни ташкил этиш ишларидаги ҳам фонд ташаббускорлар қаторида бўлди. Фавқулодда баҳтсиз ходисалардан азият чеккан, уй-жойи яроқсиз ҳолга келиб қолган фуқароларга бошпанасини таъмилаш учун пул маблағлари улашилди. Умуман

олгандаги, “Мехр-шафқат ва саломатлик” жамоат фондининг 2024 йил якунига кўра, хайрия ва ҳомийлик харажатлари 2,7 миллиард сўмдан ошиди.

Жамоат фондининг фуқаролар соғлигини муҳофаза қилиш, касалликка чалинган, эҳтиёжманд беморлар дардига дармон бўлиш, бокувчисини йўқотган оиласлар фарзандларига ёрдам кўрсатиш борасидаги хайрия ишлари жорий йилда ҳам изчили ва самарали давом этирилади.

Зухриддин МҮМИНОВ,
“Мехр-шафқат ва саломатлик” жамоат фонди масъул ходими.

ЭЪЛОН

«QO'YLIQ DEHQON BOZORI» АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ АКЦИЯДОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Qo'yliq dehqon bozori» АЖ Кузатув кенгаси 2025 йил 4 апрель куни соат 12:00да акциядорларни навбатдаги умумий йигилишини ўтказилишини маълум қилади.

Умумий йигилиши жамият маъмурини биносида ўтади.

Манзил: 100080, Тошкент шаҳри, Бектемир тумани, Фарғона йўли кўчаси, бозор майдони. Эл. почта манзили: info@kuyluk-bozori.uz

Акциядорларни рўйхатга олиш соат 11:00дан 12:00 гача амалга оширилади.

Акциядорлар навбатдаги умумий йигилишини ўтказиш тўғрисида хабар килиш учун жамият акциядорлари реестрини шакллантириши стратегиясига эришиш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисидаги хисоботларини ўтказиши;

Акциядорлар навбатдаги умумий йигилишида катнашиш хукуқига эга акциядорлар реестрини шакллантириши санаси 2025 йил 7 март.

Акциядорлар навбатдаги умумий йигилишида катнашиш хукуқига эга акциядорлар реестрини шакллантириши стратегиясига эришиш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисидаги хисоботларини ўтказиши;

Жамиятнинг 2024 йил молиявий-хўжалик фаолияти якуни бўйича аудиторлик ташкилотининг МБХС бўйича аудиторлик хуласасини кўриб чиқиши;

Жамиятнинг 2024 йил якуни бўйича йиллик хисоботини тасдиқлаш;

Жамиятнинг 2024 йил якуни бўйича йиллик хисоботини тасдиқлаш.

бўйича фойда ва зарарлари ҳисоб варагини тасдиқлаш ва унинг фойдасини таксимлаш;

Жамият директорининг меҳнат шартномаси масаласи;

Жамиятнинг 2025 йилга мўлжалланган «Бизнес-режаси»ни ҳамда “Даромадлар ва ҳаражатлар сметаси режаси”ни тасдиқлаш;

Жамиятнинг Кузатув кенгасини сайлаш;

Жамиятда ўтказилган Корпоратив бошқарув тизимини баҳолаш натижаларини кўриб чиқиш;

Жамиятнинг 2025 йил фаолияти учун жамият аудиторини тасдиқлаш ва унга тўланадиган ҳаққининг энг кўп микдори чегарасини белгилаш;

Жамиятнинг “Кузатув кенгаси ҳақида”ги Низомга ўзгаришиш киритини тасдиқлаш.

Эгаси ёки эгасининг конуний хукуқий вориси ёхуд меросхўри томонидан 3 йил ичидаги талаб қилиб олинмаган дивидентларни жамият иктиёрида қолдирishi.

Акциядорлар умумий йигилишида иштирок этиши хукуқи акциядор томонидан шахсан ёки унинг вакили орқали амалга оширилади.

Акциядорнинг вакили акциядорларнинг умумий йигилишида ёзма шаклда тузилган ишончнома асосида, жумладан, жисмоний шахс номидан берилган овоз беришга доир ишончнома унинг раҳбарининг имзоли ва ушбу юридик шахснинг мурхи билан тасдиқланган ҳолда бўлиши керак.

**Маълумот учун телефон: (90) 915-66-90.
Ижория органи**

«Qo'yliq dehqon bozori» акциядорлик жамиятиning 2024 йил якунлари бўйича бухгалтерия баланси ва молиявий натижалари

№	Актив	Сумма	Пассив		Сумма
			Стандартларни тасдиқлаш	Ижория органи	
1.	Асосий воститалар колдиги	7492590,0	Устав капитали		1352225,0
2.	Узок муддатли инвестиция	421538,0	Захира капитали		8749039,0
3.	Ўтнатиладиган асбоб-ускуналар	-	Таксимланмаган фойда, зарар		2200296,0
4.	Капитал кўйилмалар	-	Максадли тушумлар		-
5.	Товар-моддий захиралар	55150,0	Кўшишма капитал		79975,0
6.	Кечнтирилган ҳаражатлар	-	Бюджет бўйича қарзлар		41784,0
7.	Пул маблағлари	2416983,0	Мехнатга как тўдаш қарзи		-
8.	Дебиторлар жами	2307870,0	Бюджетдан ташкири қарзлар		-
9.	Бошқа жорӣ активлар	-	Бошқа кредиторлик қарзлар		270812,0
	Актив бўйича жами	12694131,0	Пассив бўйича жами		12694131,0

Молиявий натижалар

Кўрсаткичлар номи	Ўтган йилнинг шу даврида		Хисобот даврида	
	Даромадлар	Харажатлар	Даромадлар	Харажатлар
Махсулот (товар, шир ва хизмат) ларни сотишдан тушган соф тушум	13028295,0	x	14744124,0	x
Сотилган маҳсулот (товар, шир ва хизмат)ларни таннархли	x	141468,0	x	0
Махсулот (товар, шир ва хизмат)ларни сотишнинг ялни фойдаси (зарар)	12886827,0	-	14744124,0	-
Даромадларни жами	x	10343078,0	x	12149959,0
Асосий фаолиятнинг фойдаси (зарар)	2543749,0	-	2594165,0	-
Молиявий фаолиятнинг даромадлари жами	58124,0	x	245691,0	x
Умум хўжалик фаолиятнинг фойдаси (зарар)	2601873,0	-	2839856,0	-
Даромад (фойда) солигини тўлангунга кадар фойда (зарар)	2601873,0	-	2839856,0	-
Даромад (фойда) солиги	x	545280,0	x	639560,0
Бошқа соликлар	x	-	x	-
Хисобот даврининг соф фойдаси (зарар)	2056593,0	-	2200296,0	-

“Қўйлик деҳқон бозори” АЖ ТАНЛОВ ЭЪЛОН КИЛАДИ:

“Қўйлик деҳқон бозори” АЖ 2025 йил якуни бўйича молиявий хисоботларини Миллий аудит стандартлари Халқаро аудит

стандартлари мувофиқ ташкири текширувидан ўтказиш учун аудиторлик ташкилотини танлаш бўйича ўтказиладиган танловга</